

banca, și banca 'și va fi uitată de el—și d'aci de multe ori urmază apoi catastrofa.

Bancele și societățile de credit însă și ele au normele, statutele și îndatoririle lor, dela cari nu se pot abate în favorul nimeni, căci îndată ce vor începe cu hatărurile și favorurile, nimeni nu va mai fi în stare să judece unde încetază statutele și unde încep favorurile — și catastrofa va fi inevitabilă asupra unei astfel de instituții. De aceea nimeni nu poate învinovăți cu drept cuvânt, fiă pe una sau fiă pe alta societate de credit românească, că ar fi fost necorectă sau că ar urma tendințe antiromânești în privința acesteia — și noi nu vom fi cei din urmă, cari să recunoștem această.

Ceea ce însă trebuie să combatem la toate institutele române de credit și economii este, că nici una din ele nu s'a gândit până acuma ca din escedentele venitelor lor să publice un premiu pentru o scriere economică populară, care să arate avantajele și folosele instituțiilor lor, ci toate au crezut a fi satisfăcut pe deplin chemării lor publicându-și statutele și bilanțurile pe fiecare an. Era însă, credem, de dator să publice și studii statistice comparative despre măsura, în care țeranii români profită de ele în diferite regiuni, despre împovărarea proprietății țărănești în regiunea respectivă etc., și decât la aceste participă numai ele sau în număr însemnat și alte societăți de bancă, ori eventual chiar cămătarii-usurari din însăși acea comună etc. Va fi deci onoarea comisiunii din vorbă și a comitetului Asociației de-a lua deosebită inițiativă spre a instrui poporul nostru asupra rolului și avantajelor institutilor române de credit și economii etc.

Resultă de aici, credem, în de ajuns necesitatea și înțelesul chestiunilor economice, cari trebuie să primeze pe toate celelalte în scopul ca să salvăm și cultivăm încă până mai avem ce. Deci comisiunea delegată de comitetul Asociației transilvane credem, că trebuie să se gândească serios de-a afla mijlocul spre a da poporului cât mai neîntârziat în mână acele manuale și scrieri, de care are el

necesitate mai mare și mai urgentă: tractate de agricultură și cultura pământului; (amă dori chiar publicarea unui concurs despre avantajele și însemnătatea cultivei sfeclei (napilor) și a ierburilor sămănate, a trifoiului și lucernei, ca mijloc pentru ridicarea economiei rurale) tractat de zootehniă și economia vitelor; manual de lapte și brânzărie; tractat despre nutriția vitelor; manual despre creditul agricol și societățile române de credit; îndrumări cu privire la comasări și regulări de hotărî; cu privire la grădinărie ar fi necesar să se introducă o împărțire a muncii, din cauză că rezultatele metodei urmate până acum sunt insuficiente — adică manualele de grădinărie să nu mai fiă generale, ci speciale: manual de cultura pomilor, manual de cultura legumelor și florărie, manual de albinărie și cultura vermicilor de mătase; totuși așa și manualele privitoare la introducerea lucrului de mână în școlă să nu mai fiă generale, ci cu totul speciale; de asemenea să cuprindă totuși și să fiă cât se poate de complete în ceea ce privește diferită și impusă de regiune și natura locului, ca bună oră cu privire la Făgăraș unde pe marginea pârâielor sunt o mulțime de tufe de răchite să fiă tratată și introdusă industria răchitei în alte părți ca pe Câmpia numai a papurei etc. să aibă în vedere nu numai tendința de a produce ci și posibilitatea de a desface; în alte regiuni unde nu se află nici răchită și nici papură, ci numai lemnuri ori paie, acolo lucrul de lemnuri ori împletituri de paie. Ca un model de atare întreprinderi am putea recomanda comisiunii biblioteca lui Thaer, care cuprinde totuși ce e în agricultură.

În chipul acesta nu numai că vom obține manuale temeinice, dar vom putea și pune o bază temeinică la industria de casă, careia îi surde un viitor atât de îmbucurător.

Despărțimintele Asociației cu privire la mijloacele și scopurile lor pot merge mai departe cu cultivarea și dezvoltarea chestiunilor locale, d. es. la Făgăraș unde peste tot natura însăși a indicat omului arta și modul de ași uda livezile, de a face livezi artificiale și unde la Recea, Poșorta etc. avem un început

escelent de irigațiuni, cum mai frumosu nu se găsește nici chiar în Lombardia, să se publice concursu despre modul cum s'ar putea introduce irigațiunile în toate comunele, la Brașov și cestiuni despre ridicarea economiei de oi și lucrarea pănurei și a saiacului; la Sibiu de asemenea despre ovicultură, lăptărie etc. etc.

Făcându astfel și dirigiându producțiunea națională pe temelul acestor baze, incontestabilă că vom face progrese materiale și morale cu mult mai mari decât cele obținute până acum; întrunirile și adunările Asociației și ale Despărțimintelor nu vor mai fi seci și fără de interes și de însuflețire și nu se vor mai reduce la simplu tîmbălău er Asociațiunea întrăgă nu va mai suferi de inaniție, ci va prinde cu încetul acele rădăcini în popor din cari pentru sute de ani se-și potă împărștia și împărși fructele ei binefăcătoare. În acestu sens și cu această dorință salutăm comisiunea delegată de Comitetul și-i dicem: cu Dumnezeu înainte!

Dr. G. M.

DIN AFARĂ.

Rusia și cestiunea bulgară.

În fine a eșit și Rusia din rezerva ei față cu Bulgaria. Rusia a pășit cu o circulară, în care, după cum dice „Kölnische Zeitung“, atrage atențiunea puterilor asupra împrumutului contrasat de guvernul bulgar și asupra ipotecării căilor ferate, prin care se vatămă capitolul 25 alu tractatului dela Berlin. Respectivul capitol sună astfel: „Drepturile și datorințele Sublimei Porți privitoare la căile ferate din Rumelia orientală se susțin în totă întregitate lor“. Prin urmare, Porța și numai Porța are dreptul formal a face excepțiune în contra ipotecării, deși Rumelia orientală de fapt se ține de Bulgaria. . . . Nota rusă însă se îndreaptă mai ales în contra împrumutului bulgar, prin care își vede periclitată pretențiunea ce o are față de Bulgaria drept „despăgubire a speselor ocupațiunii“. . . . Dealtminte se vede, că nota rusă n'a produs mare neliniște. Cei din Berlin o privesc numai ca o „indispoziție momentană“ și „Vossische Zeitung“ crede, că întrebarea, decât guvernul bulgar pōte ipoteca cu dreptul respectivele căi ferate, în cele din urmă interesază pe creditor, și decât bancele ce dau împrumutul se îndestulesc cu această garanție, puterile abia vor avea cauză basată de-a se amesteca în această afacere.

Impăratul Vilhelm și Franca.

La felicitările de anul nou ce i-au făcut corpul generalilor, împăratul Vilhelm a accentuat aproape din cuvânt în cuvânt cele ce le-a dist „Kölnische Zeitung“ în zilele trecute despre politica franceză. Diarul din Colonia a dist: „Decă, precum se și pōte, vom considera cauza armatei ca aparținătoare politice esterne, atunci e de a se constata, că noua forță armată a Franței s'a mărit puternic nu numai prin aceea, că s'a sporit cavaleria și artileria, ci mai ales prin noua lege militară aruncă pe spatel Franței astfel de greutate, cum nici un stat nu suportă până acum. Er decât vom trece peste neplăcuta impresie ce o fac aceste pregătiri în afară: în general raporturile politice sunt satisfăcătoare, ceea ce urmază de acolo, că aici la noi puțin preț se pune pe strigătele câtorva agitatori. Pressa franceză în câteva rânduri a început să încorde relațiile cu Italia, der pentru aceea totuși s'au întors la raporturi mai suportabile, deși cam puțin amicale. În anul trecut politica dintre Franca și Germania a avut puține puncte de atingere și din norocire au lipsit obișnuitele episoade. Francesii au fost cu mult prea ocupați cu ei, decât ca să facă șovinism, și cea mai bună speranță — deși nu încredințare — ce putem avea din aceasta, e că în modul acesta cu încetul se vor debăra cu totul de șovinism“.

Raporturile anglo-portugese.

De un timp încoace raporturile anglo-portugese au început a lua o față serioasă. Guvernul engles, precum se asigură din isvor vrednic de credință, a primit sciri însemnate din Africa de mēdă-qi. După cum i-se scrie din Lissabona lui „Times“, marchisul Salisbury a adresat în zilele acestea guvernului portugese o nouă notă, în care amenință cu totală și imediată rupere a raporturilor diplomatice, decât Portugalia nu va da Angliei o neamănată și lămurită satisfacție pentru atitudinea lui Serpa Pinto în cestiunea din Africa. După ce guvernul portugese a primit nota, consiliul de miniștri portugese a ținut o ședință, în care s'a încredințat ministrul de esterne Gomes să răspundă numai decât notei lui Salisbury, ce a adresat guvernului portugese, pentru că Serpa Pinto a atacat de nou pe Macalosen și a vătămat stēgul engles. Faptul acesta a dat privilegiu lui „Times“ să scrie un articol în sensul că și când războiul cu Portugalia și bombardarea Lissabonei ar fi inevitabilă. Ciocnirea dela Majuca se încearcă Salisbury să o răsbune c'o imponentă demonstrație în contra Portugaliei. El va ordona să se trimită în sinul Delagoa flota de război și să păsască cu totă

reștră altă odă și încă alți pomi și plăcinte de tot felul pe masă, migdale roșii și galbene, smochine. Patru dame frumoase șed la masă și când vine cineva, îi dau plăcintă; și ușa se deschide la fiă-care moment. mulți domni intră. Micuțu s'a strecurat, a deschis repede ușa și a intrat. Oh! ce larmă se face când il vedu, ce agitațiune! Deodată o damă se ridică, îi pune o kopeckă în mână și îi deschide cu mâna ei ușa cără uliță. Ce frică i-a fost!

*

Kopecka i-a cădută din mână și a răsănat pe treptele scării: el nu-și mai putea stringe destul degetele sale roșii, ca să țină banul. Eși în fugă și merse repede, repede. Unde mergea? el nu șia. Ar voi să plângă, der îi e prea frică. Și alergă, alergă, își suflă în mână. Supărarea îl cuprind: el se simte așa singur, așa de turburat! Și deodată, Dumneșule! ce-va mai fi și asta? O mulțime de copii, cari stau și admiră: „La o ferăstrău, untru casei, trei păpuși frumoșe, îmbrăcate în rochițe bogate roșii și galbene și cu to-

tul, cu totul, ca și cum ar fi vii! Și acelu bătrân ședendū colo, care se pare că cântă la vioară. Mai sunt încă alți doi în picioare, cari cântă cu nise vioare mic, mic și își mișcă capul după tact. Se uită una la alta și buzele li-se mișcă: ei vorbesc într'adever! Numai cât nu se aud prin sticlă. Și copilul crede la început, că sunt vii, când însă aude, că sunt păpuși, el începe să ridă. Nici-odată n'a vedut asemenea păpuși, și nici nu șia că există așa ceva! Ar voi să plângă, der lueru atât de curios, ele sunt atât de caraghioșe, păpușile!

Deodată se simte prins de haină; lângă el era un copil mai mare răsfățat, care îi trage un pumn peste cap, îi dă căciulița jos și îi mai dă una cu piciorul. Copilașul țigăre. În același timp cineva strigă; el rămâne un moment jos incrementit de spaimă, după aceea se scolă cu o săritură și alergă, alergă, se ascunde după o portă mare, fuge într'o curte, înderul unei grămeți de lemne: „Aci nu mă vor mai găsi; aici e întunecut.“

El se ghemuesce și se ascunde bine;

în spaima sa, abia mai pōte respira. Și deodată simte, că-i e mai bine: mânuțele sale nu-l mai dor, picioarele nu și-le mai simte de loc, îi e cald, cald, ca lângă un cuptor, și totu corpul îi tresare. Ah! el va adormi! cât e de bine să dormi aci! „Voi sta aci puțin, după aceea mă voi duce erăși să vedu păpușile,“ cugeta mititelul și suride, aducendu-și aminte de păpuși. „Sunt tocmai ca vii!“

După aceea etă că aude cântecul mamei sale. „Mamă, eu dormu... ah! cât e de bine să dormi aci!“

— Vino la mine, copilașule, diste o voce dulce, să vedu pomul Crăciunului.

El creșu mai înainte, că e mamă-sa, der nu era ea. Ora cine-lu chiamă? El nu vede. Der cineva se plecă asupra lui și-lu acoperă în întunecut; și el întinde mână și... deodată... oh! ce lumină! oh! ce pom de Crăciun! Nu, nu e un pom de Crăciun, el n'a vedut nici-odată așa ceva!

Unde se află el acum? Totul strălucete, totul răvarsă rațe, și juru împrejur păpuși; der nu, nu păpuși, copilași, copilțe, numai cât aceștia sunt

fōrte strălucitori. Toți se învârtesc împrejurul lui; ei sbōră, îl stringū în brațe, îl iau, îl duc și el însuși încă sbōră. Și el vede pe mamă-sa cum îl privește și-i ride vesel!

— Mamă! mamă! ah! cât e de bine aci! strigă mititelul. Și de nou îmbrățișeză pe copii și ar voi să le istorisescă întâmplarea cu păpușile de după ferăstrău. Cine sunteți voi, copilțelor? întrebă el rîdendū și iubindu-le.

Acesta e pomul de Crăciun al lui Christosū.

La Christosū, în ziua aceea, există totdeuna un pom de Crăciun pentru copilași, cari n'au pomul lor propriu...

Și el află, că toți acei copilași și acele copilțe erau copii ca el, unii morți de frig în coșulețele unde îi părăsiseră la ușa funcționarilor din Petersburg, alții morți încă din fașe, unii morți de fōme la pieptul secat al mameilor lor în decursul fōmetei, alții otrăviți de infecțiunea localurilor diferite. Acum toți sunt aci, acum toți sunt nise îngerași, toți la Christosū și el însuși printre ei, întindendū mâinile asupra lor

VENÐARE PRIN LICITAȚIA.

FABRICA de FLANELE

DIN PLOIESCI ISPIRESCU & LUDWIG.

se va vinde prin licitația.

Licitația va fi la 13 (25) Ianuarie 1890 la tribunalul din Bucuresci, secția de notariat.

Se va vinde fabrica cu totu cuprinsul ei în întindere de 25 pogone mici cu pădure, eleșteu, case etc. precum și mașini în număr de vre-o 46 bucăți.

Doritorii de a-o cumpăra se pot adresa în Ploiesci la dl-George Dobrescu sau în Bucuresci la creditorul hipotecar Dimitrie Petrescu.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

Rugăm pe domni abonați ca la reînnoirea prenumerației să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-lor abonați, că mai avem din anii trecuți numerii pentru completarea colecțiilor „Gazetei”, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrație în casu de trebuință.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvrie 1889.

Table with multiple columns showing train routes and schedules between cities like Budapesta, Predealu, B.-Pesta-Aradu-Teius, Teius-Aradu-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc. Includes train numbers, departure times, and arrival times.